

konstitutionelt Anmærkningspørgsmaal. Anskuelserne om disse Punkters Realitet have derfor været forskjellige, og de have været veglende. Manger En, som det ene Aar har ment, at det ikke var muligt at vise nogen Eftergivenhed, har senere udtalt sig i modsat Retning. Dette, mine Herrer, er Fakta. Jeg siger det ikke for i fjerneste Grad at bebrejde Nogen Noget, thi Enhver har dertil haadt sin Ret, og laa der nogen Bebreidelse dert, maatte den ligesaa godt kunne ramme mig, som netop gjør Fordring paa denne Ret, men jeg navner det, for at ogsaa vi selv skulle komme til at indse, at en Skare af Høire-mænd, der i videste Udstrækning bruge deres Ret til, inden det afgjørende Forhandlingsøjeblik er kommet, paa Forhaand at udtale forskjelligartede og veglende Anskuelser om Tvistepunkterne, ikke er en Stridsmaat, der i Modstandernes Sine indgyder stor Respekt. Det har derfor været naturligt for ærede Modstandere at tvivle om, at Høire virkelig havde nogen saa alvorlig Mening med Hensyn til disse Tvistepunkters Realitet, at der var tilstrækkelig Grund til at tage Hensyn dertil. De have set, at En har været villig til at opgive Dyrtidstillaget, en Anden har opgivet Pandserstibet og en Tredie Universitetet, altsaa kan det have været naturligt for ærede Medlemmer at tro, at det vilde være let at faae Alle til at opgive alle tre Punkters Realitet, og at det vilde være nok at gjøre enkelte fornemme Wendinger. Da derhos ærede Modstandere under disse Forhandlinger have været førte og have kæmpet med Dygtighed, og da den ledende Ordførers Takik er gaaet ud paa, at der ikke før i det afgjørende Dieblit skulde gives Noget efter med Hensyn til Realiteten, og da der hverken i Salen, i Binduerne, i Snapsktinget, paa offentlige Steder eller i offentlige Blade er sagt Andet end den Parol, der var givet, er det meget naturligt, at de have kunnet tro med Hensyn til Realitetspunkterne at kunne nøies med at give os et Kjøbden. Det er den Frihed til at indtage selvstændige Standpunkter, som har været Høires Styrelse til at samle Alle om det rent konstitutionelle Spørgsmaal, og som har gjort, at det rent konstitutionelle Spørgsmaal er gaaet ufladt ud af denne Kamp — og dette er Hovedsagen —; det er denne Frihed, hvis Brug i videste Udstrækning har været Høires Svaghed med Hensyn til Tvistepunkternes Realitet, og det er dette, som efter min Opfattelse har været Aarsagen til den overordentlige Magerhed i Forliget om Realiteterne. Jeg siger dette ikke for at bebrejde Nogen Noget, thi Bebreidelsen maatte i saa Tilfælde ogsaa ramme mig selv, men jeg siger det, for at vi ogsaa selv kunne komme til at gjøre denne Side af Sagen til Gjenstand for Eftertanke og for Fremtiden bruge en Smule Erfaring deraf.

Spvad min personlige Stilling i Fællesubvalget angaar, da skal jeg angive den med et Par Ord.

Jeg har været mellem dem, som fra første Færd tilraabede at opgive Dyrtidstillaget. I den Henseende var jeg i fuldkommen Overensstemmelse med samtlige mine Høire-Kolleger fra Folkethinget. Jeg gjorde det, fordi jeg betragtede det for det Første som givet, at det for Folkethinget efter den Opfattelse, det har — som jeg ganske vist ikke vil ligger — angaaende Betydningen af Oplysningerne, maatte være det Punkt af alle, hvor Folkethinget vanskeligt kunde give efter. Men det var mig ogsaa klart, at det aldeles ikke kunde nytte Noget at holde derpaa, at det ikke kunde nytte at vente, at dette kunde bruges som Forhandlingssemne og af ærede Modstandere vilde blive betragtet som en Indrømmelse, hvorfor de ikke vilde give Noget. Thi Sagen var nemlig den, at der forelaa altsor mange tydelige Udtalelser fra forskjellige Sider om, at Høire i Grunden betragtede dette Spørgsmaal som tabt langt tidligere. Jeg siger derved til saadanne Omstændigheder som den, at en betydbende Landssthingsmand paa et tidligt Trin af Forhandlingerne har erklæret dette Spørgsmaal for tabt. Og jeg siger derved til det Faktum, at, da Høiremindretallets Ordfører her i Salen ved eneste Behandling af Finansloven indtrængende opfordrede sine Meningsfæller til ved denne Behandling af Sagen at stemme rent og blot med Hensyn til Realiteten af Dyrtidstillaget med Forbehold af, hvilken Stilling de vilde indtage senere, naar Sagen kom i Fællesubvalg, saa var der kun 11 af Høires 26 Medlemmer her i Salen, som fulgte Opfordringen, og iblandt de 11 vare endda de to Ministre. Som Følge deraf betragtede jeg dette Spørgsmaal som saa officielt opgivet, saavel af Høire i Folkethinget som af Høire i Landssthinget, at det var mig fuldstændig klart, at ærede Modstandere ikke vilde give en Smule for en Indrømmelse paa dette Punkt, som de iforveien vidste var gjort. Med Hensyn til Pandserstibet er det naturligt, at jeg ligeoverfor dette har maattet indtage en særegen Stilling. Jeg har i de 9 Aar, jeg har været i dette Thing, indtaget det Standpunkt, at jeg har gjort mit Yderste til, at der kunde forstafes Hæren og Flaaden de bedste Raaben. Jeg har i Fællesubvalget derfor udtalt, at jeg var villig til at indgaa paa et Kompromissforslag, hvorefter der blev bygget et Helgolandsstib, men at jeg ikke vilde fravige det Standpunkt, medmindre Spørgsmaalet stod saaledes, at det var givet, at et andet Forslag vilde faae en uheldig Tilslutning fra Landssthingets og Folkethingets Medlemmer, saaledes at man kunde være sikker paa, at det vilde være et Grundlag for et blivende Forlig mellem dem. Dette er nu ikke indtraadt. Jeg tilstaa, at jeg har læst den høitærede Marineministers Skrivelse noget anderledes end det ærede Medlem for Rjødnehavns 1ste Valgtreds (Nimestad). Jeg har lagt Hovedvægten i hans Skrivelse paa den sidste Sætning, hvori der staa,